

A ZSIDÓK TOKAJBAN 1869-BEN

BENCSIK JÁNOS

Gyarapodóban Tokaj-Hegyalja újabb honismereti irodalma. Nem panaszkodhatnak az érdeklődők, hiszen kisebb-nagyobb adatközlések, szakcikk mellett néhány település monográfiája is megjelent. Rátka (1991),¹ Tállya (1994),² Abaujszántó (1995),³ és e sort (egyelőre) Tokaj két kötetes monográfiája zárja (1995).⁴ Más-más szerkesztési elvek alapján született teljes vagy éppen kevésbé teljes település-monográfiák jelezhetik a honismereti érdeklődés csúcspontját. A helytörténet mellett földrajz, néprajz, művelődéstörténet – mint szakterületek – mutat fel szép eredményeket.⁵ A néprajznak Hegyalján is terem babér, ugyanakkor elég szegényes az az eredmény, amit a folklórhoz sorolhatunk. Persze ez nem minősíti a tudományos teljesítményt e téren. Miért e szegényes folklór? Hegyalja települései jobbra *mezővárosok*, mégpedig nem síkvidéki, alföldi értelemben *oppidumok*, hanem kéziparra, kereskedelemre alapozott, de a szőlőkultúrában kiteljesedő városi kultúra volt ez. E városokon belül kisebb-nagyobb parasztközösségek (pl. Patakon Józseffalva, Tokajban Kistokaj ...) sem homogén társadalmi képletek. Nem vallhatják, nem is vallják, vallották magukat igazán parasztnak egyetlen település *zsellér* jogállású lakói sem. Meg is sértődtek volna, ha valaki leparasztotta volna őket. Ha mégis parasztként kezelnénk a földet (is) művelő (pl.) tokaji városlakót, ebben az esetben hová sorolhatnánk a környező falvak (Ladány, Csobaj, Tímár vagy Zalkod) szántó-vető, hagyományos termelő kultúrával rendelkező, paraszti életstílust megőrző közösségeit?

A bevezetőben szólnom kell a témaválasztásról, illetve ennek kapcsán arról, hogy a Zempléni Levéltárban (Sátoraljaújhely) rendelkezésre állnak az *1869-es népszépszámolás* háztartásokat rögzítő, részletes összeíró ívei. Rendkívül hasznos forrásanyag ez. Társadalomelemzéshez nélkülözhetetlen, gazdag anyagot őriznek a kutatás számára. Magam már eddig is foglalkoztam az 1869-es összeírás adta forrásanyaggal, és pedig a kézműves mesterek és mesterségek bemutatásával, illetve a polgárosodó város értelmiségi rétegével.⁶ Nos, ezúttal a tokaji zsidóságot tettem vizsgálat tárgyává.

1 *Frisnyák Sándor* (szerk.): Rátka. Egy német falu Tokaj-Hegyalján. Rátka, 1991.

2 *Frisnyák Sándor* (szerk.): Tállya. Tállya, 1994.

3 *Homonnay István*: Szántó nekem a világ közepe. Fejezetek Abaujszántó múltjából. Abaujszántó, 1995.

4 *Bencsik János–Orosz István* (szerk.): Tokaj I–II. Várostörténeti tanulmányok. Tokaj, 1995.

5 Tokaj és Hegyalja kiadványsorozat 1988-tól eddig 12 + 3 kötetet jelent meg. (A három utolsó kötet a monográfia kötetét foglalja magában.)

6 *Bencsik János*: Mesterek és mesterségek Tokajban. (Egy társadalmi csoport 1870-ben.) *Kovács Dániel* (szerk.): Széphalom 7. Sátoraljaújhely, 1995. 45–55.; *Bencsik János*: Tokaj társadalmának elemzése. (Egy polgárosult város 1869-ben.) Tokaj-Hegyalja XVII.

A zsidó kutatás évtizedeken át mellőzött, talán félt területe volt a honismereti, helytörténeti munkának. Változott a kor, s változott a kutatás, a történeti (stb.) kutatómunka tematikája is. A rendszerváltással e téren is szemléletváltozás következett be, s a társadalmi szelek felnyitásával egyre-másra születnek a korábban kényesnek ítélt területről (a hazai zsidóság múltja) leírások, elemző cikkek, tanulmányok. A zsidó kutatás ilyen jellege meghatározta Tokaj múltjának búvárlását is. Az utóbbi évtizedben jelentős eredményeket ért el a helytörténet-kutatás a tokaji zsidóság múltjának feltárásában is.⁷ Éppen ezért indokolt is, hogy az 1869-es összeírással – mint e területen is kiválóan hasznosítható forrásanyaggal – kiemelten foglalkozzunk, éppen a zsidó közösség meghatározása kapcsán.

Ha a kutató a zsidóság történetének tokaji előzményei felől akar tájékozódni, először a legjobban ismert monográfusa, Mosolygó József munkáját lapozza fel.⁸ Szemléletére egyfajta kortalanság és mesélőkedv jellemző: „A XVII. században csaknem egyeduralmat élvező görög kereskedelmi házak a következő évtizedekben kezdik bezárni kapuikat. Túlságosan gazdagok lettek ahhoz, hogy a pult és mérleg mellett tovább is kitartsanak. A házasság révén összeköttetésbe kerültek a vármegye legelőkelőbb nemes családjával, ami szintén elősegítette az ősi foglalkozás elhagyását. Amint a görög kereskedők a pult mögül elvonultak, helyüket a kalmár zsidóság foglalja el. Az első telepek érkezését pontosan megállapítani nem igen tudjuk, de a XVIII. század közepén a hitközség kebelében a jótékony célú „Shewra Kadischa szent egylet” már fennállott, ami az egylet törzskönyvéből megállapítható.” Még egy mondatot idézünk Mosolygó művéből: „A hitközség lélekszáma nem lehetett nagy, hiszen hosszú ideig filiáléja volt Bodrogkeresztúrnak.” E helységről elmondhatjuk, hogy (valószínű) a zsidóság itt egy szervezettebb és állandóbb közösséget képezhetett, hiszen az Ember András-féle krónikában csak e helyt esik szó zsidókról: „Az Isztru partjára kiszorult zsidóját” (ti. elvitte a pestis?).⁹ Az eltelt évtizedek alatt mind többet tudhattunk meg a tokaji zsidóságról is. Kisebbség-nagyobb adatközlések révén egyre jobban megismerhettük ezt a közösséget.

A zsidóságról mára ennél többet tudunk, s pontosabb adatokkal rendelkezünk. A XVIII. század közepén egy erős közösséggel számolhatunk, éspedig azokban a taxális jegyzékekben szerepelnek, melyek az uradalmi árendásokat rögzítették. Az 1752-es, 1754-es, 1755-ös és 1756-os (megmaradt) névsorok alapján már néhány megállapítás kockázat nélkül megtehető. Az egyik az, hogy e tájban a tokaji zsidó közösség lélekszáma 100 körül mozoghatott. A közösség nem tagolódott a város társadalmába; különállásukat az is hangsúlyozta, hogy viszonylag mobil rétege volt a városnak. Lakóházaik nem voltak, nem is lehettek, hanem „lakó”-ként, *alzsellér* státuszban szerepeltek. Különböző földesúri és városi haszonvételt (korcsma, vendéglátás, vásártartás körüli hasznok...) árendáltak. Természetesen közöttük lényeges (vagyonszerű) differenciálódást fedezhetünk fel. Néhány évtized múlva Tokaj város elöljárósága emel panaszt a zsidó főárendátor, Simon Izrael ellen, aki minden területen igyekszik érvényesíteni jogait.¹⁰

A XIX. század első feléből két népességösszeírás (1820, 1841/42) már pontos, háztartásszerkezetre is kiterjedő képet nyújt a város zsidóságáról. Eszerint 1820-ban

7 Bencsik János: Tokaj zsidó közössége 1820-ban.; Kováts Dániel (szerk.): Széphalom 4. Sátoraljaújhegy, 1992. 221–229.; Bencsik János: Paraszti és mezővárosi kultúra a XVIII–XX. században. Miskolc-Tokaj, 1993. Külön fejezet foglalkozik a város zsidóságával: 305–314.

8 Lefkócs Henrik: Izraelita hitközség.; In: Mosolygó József (szerk.): Tokaj. Bp. 1930. 84–87.

9 János István (szerk.): „Zemplén vármegyének kicstartó tárháza.” Két hegyaljai verses história a XVIII–XIX. századból. Tokaj, 1993. 923. sor.

10 Bencsik János 1993. i.m.

Fugyó

Ich bin nicht der Cultus-Gemeinde Vorstand in
Tokaj, wie es Herrskó Grosz ferner
sagt, bezügend, daß derselbe ein
einer hübscher Mann und familiärer
Natur unfähig zu erheben in der
sein Mildthätigkeit und Vertrauenswürdig
seiner Abwesenheit seinen Nach
sach findet und auf seiner Recht in
sich anmaßlich läßt. Kind wird mit
Schreiben und noch Genau und genau bestätigen
Tokaj am 22. December 1861

Emmanuel Kuller
Kunstler 3

Das Kopier in demselben Ordre ist
das ganze Jahr bestätigen Jacob Sandor
Chasiner

A tokaji izraelita vallásközösség előjáróságának bizonyítványa
Hersko Grosz részére (1861)

272, két évtized múlva 363 főre rúgott az egyházközség lélekszáma. A szerveződő egyházközség már templomot épített, éspedig Schmolld Dávid tokaji kereskedő nagylelkű adománya segíti az építkezést.¹¹

Egy emberöltő múlva, 1869-ben már egy korszerű, a polgári igényeket is kielégítő összeírás rögzítette Tokaj népét. Közöttük a zsidó családokat is. E tanulmányban most csupán a zsidók társadalmi helyét keressük s mutatjuk be, éppen azért, hogy lássuk, milyen szerephez jutottak a kétségtelenül rangos hegyaljai város társadalmában, gazdasági életében.

11 Spech Lajos: Tisza Tokaj város leírása. Tudományos Gyűjtemény, 1823.

A tokaji zsidó háztartások szerkezete, lélekszáma 1869-ben

Foglalkozás Mégélhetés	Összes	Szülők		Gyerme- kek	Nagy- szülők	Segéd	Inas	Szolga	Zsidó szakács- nő	Rokon	Ide- gen	Családok minősítése		Összes lélek- szám
		A	A									vérségi	bővített	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Ipar														
rézműves	1	1	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	4	4
aranyműves	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	3
bádogos	1	1	1	6	-	-	1	-	-	1	-	10	-	10
asztalos	1	1	1	1	-	-	2	-	-	-	-	-	5	5
szabó (mester)	13	13	13	18	-	9	4	6	-	3	1	11	55	66
szabó (legény)	4	4	4	3	-	-	-	-	-	-	1	8	4	12
varrónő ¹	7	1	3	9	-	-	-	-	-	-	-	13	-	13
sapkás	1	1	-	6	-	-	-	-	-	-	-	7	-	7
vattakészítő	1	1	1	4	-	-	-	1	1	-	-	-	8	8
cipész	9	9	9	24	-	12	7	7	1	1	-	4	66	70
pék	1	1	1	5	-	1	-	3	-	-	-	-	11	11
kenyérsütő	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	1	-	3	3
mészáros m.	2	2	2	7	-	-	-	2	-	-	-	-	13	13
mészáros leg.	3	3	3	10	-	-	-	-	-	-	-	16	-	16
szappanfőző	4	4	4	10	-	1	-	4	1	1	-	2	23	25
ecetfőző	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	4	-	4
pálinkafőző	2	2	1	5	-	-	-	-	-	-	-	8	-	8
ua. legény	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3
serfőző	1	1	1	6	-	1	-	3	-	-	-	-	12	12
szobafestő	1	1	1	3	-	-	-	2	-	-	-	-	7	7
órák	1	1	1	5	-	-	-	1	-	-	-	-	8	8
borbély	1	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5
szekérkesnőcs	1	1	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	4	4
esernyős	1	1	1	3	-	-	-	-	-	-	-	3	-	5
Kereskedelem														
kocsmáros	14	14	13	51	1	5 ²	-	21	3	-	1	8	101	109
vendéglős	3	3	3	9	-	4 ³	-	6	1	-	1	-	27	27
fakereskedő	7	7	7	17	-	-	-	6	2	3	1	10	33	43
terményker.	3	3	3	13	-	-	1	4	2	1	-	-	27	27
vaskereskedő	1	1	1	7	-	1	2	-	1	-	-	-	13	13

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
petróleumker.	1	1	1	7	-	-	-	-	-	-	-	9	-	9
borkereskedő	1	1	1	1	-	-	-	2	-	-	-	-	5	5
üzleti úton	1	1	1	4	-	-	-	1	-	-	-	-	7	7 ^A
szatócs-fűszer	4	4	3	7	1	-	-	2	-	-	-	6	11	17
zsibáros	1	1	1	4	-	-	-	1	-	-	-	-	7	7
vegyes ker.	18	18	17	28	1	3	3	12	1	-	4	23	64	87
vegyes segéd	2	2	2	4	-	-	1	3	-	1	-	-	13	13
rőfös	4	4	4	16	-	2	4	3	2	1	-	-	36	36
divatárus ⁵	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
lisztkereskedő	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	3
liszt-edény k.	1	1	1	4	-	-	-	-	1	1	-	-	8	8
edény-üveg-porcelán ker.	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	3	3
dohány nagyker.	1	1	1	3	-	-	-	2	-	-	-	-	7	7
Egyéb														
ügynök	1	1	1	2	1	-	-	1	-	-	-	-	6	6
birtokos	4	1	4	5	-	-	-	1	-	-	-	8	3	11
bérlő, gazdálkodó	1	1	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	4	4
szőlőgazda	2	2	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	5	5
tőkepénzes	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3
vásárjegy-bérlő	1	-	1	6	-	-	-	1	-	-	-	-	8	8
vasúti hivatalnok	2	2	2	3	-	-	-	1	1	-	-	3	6	9
sópénztárnok	1	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	3	3
távirda alkalm.	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	4	-	4
egyéb hivatalnok	1	1	1	3	-	-	-	2	-	-	-	-	7	7
orvos	4	4	2	7	-	-	-	2	2	-	-	1	16	17
bába	1	-	1	2	-	-	-	1	-	-	-	-	4	4
tanító	10	10	8	18	2	1	-	3	1	2	1	22	24	46
zugtanító	2	2	2	7	-	-	-	1	-	-	-	8	4	12
egyházi alkalm. ⁶	3	2	2	3	-	1	-	2	-	1	-	-	11	11
egyházfi	1	1	1	7	-	-	-	-	-	-	-	9	-	9
kántor	1	1	1	7	-	-	-	1	-	-	-	-	10	10
sáfár	3	3	3	5	-	-	-	1	-	-	-	9	3	12
fuvaros	10	10	10	27	-	-	-	5	-	3	-	34	21	55
napszámos	30	27	28	63	1	-	-	-	-	3	1	119	4	123
alamizsnából él	7	2	6	12	-	-	-	-	-	1	-	21	-	21
adatnélküli	2	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	5	-	5
összesen:	213	191	194	494	7	41	26	119	22	23	11	385	742	1128

(Megjegyzések a táblázathoz:

¹ A varrónők nem minden esetben alkottak önálló háztartást, sőt hárman is dolgoztak egy családban.

² Itt 5 fő pincér.

³ Itt 4 fő pincér.

⁴ E személyre nincsenek adatok.

⁵ A szabó mester felesége divatárus, ezért egy háztartásban 2 személy szerepel táblázatunkban. Ezért aztán a végeredmény 213, illetve az előbbieket figyelembe véve csak 211.

⁶ Az egyháziak [3 személy] közül apa és fia egy családban éltek.)

Tokaj népessége az 1869-es népszámlálás alkalmával 5012 fő volt, melyből zsidó 1128 (22,48%). Összesen 211 háztartást alkottak a zsidó családok. Ezek megoszlása pedig az előbbi táblázat alapján a következő volt: Összes kereső személy 213 fő (100%), ebből iparúzó 62 fő (29,2%), kereskedő 64 fő (30,1%), birtokos, gazdálkodó 8 fő (3,7%), szellemi munkás 29 fő (13,6%), fuvaros 10 fő (4,7%), napszámos 30 fő (14,1%), alamizsnából élő 7 fő (3,3%) és ismeretlen forrásból tartja el magát 2 fő (0,9%).

Ha ennek alapján a zsidóságot önmagában elemezzük, akkor arra a következtetésre jutunk, hogy a foglalkozások aránya nagyjából azonos Tokaj társadalmában általános rétegződésének. Vagyis az iparúzók és a kereskedők 60%-ot tesznek ki, a maradék 40%-ba sorolhatók az értelmiség tagjai, továbbá a fizikai dolgozók. A zsidóság ekkor a kisvárosi társadalomhoz hasonló tagoltságot mutatott. Ha azonban a zsidóságot Tokaj egészén belül külön tanulmányozzuk, akkor már több sajátosságra felfigyelhetünk.

Mindenekelőtt utalnunk kell arra, hogy Tokaj a polgári forradalmat (1848) követő két évtized alatt erőteljesen polgárosodott. Ennek biztos jele egyebek mellett a népesség számának jelentős (3500 főről több mint 5000 főre) gyarapodása. Ugyanakkor hivatkozhatunk egy pénzüintézet létrehívására (Tokaj-Hegyaljai Takarékpénztár, 1867),¹² vagy a város belső csinosítására.¹³ Ide sorolhatjuk a vasút megépítését s a Tisza szabályozását, illetve ez utóbbiak hatását a város gazdasági életére és társadalmára.¹⁴

Kérdésünk tehát, miként illeszkedett be a zsidóság a már kellően polgárosodott Tokaj társadalmába, pontosabban betelepedésükkel, létszámuk gyarapodásával a város életének mely tendenciáit erősítették, s milyen irányban hatottak ezek a tendenciák a XIX. század utolsó harmadában?

Az iparosok között két olyan szakmát (szabó és cipész) a zsidók folytattak, amelyek a polgári ízlést szolgálták ki. Ide sorolhatjuk a varrónőket, továbbá a vattakészítőt és az esernyőkészítőt is. A polgári életvitelhez tartozott a szabónál vagy a varrónőnél rendelt, varratott férfi és női viselet, s a csizmadiával szemben a cipésztől vásárolt lábbeli. Ide sorolhatjuk még a szappanfőzést, az órasmesterséget, a fényűzést szolgáló aranyművességet. A hagyományos igényt (kovács, lakatos, bográn, szíjgyártó, csizmadia ...) a keresztény iparosok elégtették ki. Feltűnő az is, hogy az erősebb fizikai erőlködésnek kitett szakmáknak (asztalos, ács, bodnár ...) alig volt zsidó képviselője.

¹² *Bencsik János*: Tokaj-Hegyaljai Takarékpénztár. 1867. Tokaji Hírek. 1995. IV. 6. sz. 4.

¹³ *Bencsik János*: Tervek a városbelső csinosítására. In: Tokaji Hírek. 1995. IV. 7. 4.

¹⁴ *Takács Péter*: A polgárosodó kamarai mezőváros. *Bencsik János–Orosz István* (szerk.): Tokaj, Város történeti tanulmányok I. Tokaj, 1995. 283.

Jelentős a zsidóságon belül a kereskedők aránya. Számuk meghaladja az iparban dolgozók számát. Eddigi hagyományosan zsidó bérletben vagy egyenesen zsidó kézen (tulajdonban) lévő italmérés (korcsma) és vendéglátás mellett az újabb igényeket kiszolgáló üzletek is megjelentek a zsidók közreműködése révén; ilyenek a divatáru, a dohány-forgalmazás és a petróleum. A Tokajban nagy múlttal rendelkező termény- és fakereskedelem is zsidó kézre került. A század közepére, különösen az 1869-es népszámlálás korára teljesen kivonultak a kereskedelemről (sőt a városból is) a nagy hagyományokkal bíró görög kereskedők Tokajban is. Úgy tűnik, ekkor még nincs számottevő érdeklődés a zsidóságon belül a szántóföld, különösen a szőlőbirtok iránt: noha az itt felsorolt 8 fő vagyoni állapotát nem ismerjük. Az új foglalkoztatottság (vasút, táv-irda) területén a zsidók is jelen vannak, kik között elsősorban Cseh- és Morvaországból származott zsidók voltak állásban a városban is. Megjelenik az eddig zárt kört képező sóhivatalnokok között is egy-egy zsidó alkalmazott. Ha az értelmiségieket vizsgáljuk, azt tapasztaljuk, hogy rájuk a hagyományos megosztottság a jellemző, vagyis a keresztények körében a jogászok, a zsidóság körében a természettudomány (orvosok) képviselői voltak többségben. A nyilvános iskolákkal még alig rendelkező zsidó felekezet feltűnően sok házi tanítót foglalkoztatott. Az összeírt tanítók közül 3 család „idegen”-ként szerepel, talán a tanítók zsúfoltságát, vagy mobilitásukat tükrözi.

Szólnunk kell még a zsidóságnak a társadalmi hierarchia legalján elhelyezkedő rétegeről, a fuvarosokról és napszámosokról. A fuvarosoknak Tokajban sok munkája volt. A folyami szállítás, a tutajozás és hajózás révén a nagy mennyiségű áru ki- és be- rakodása mindig adott munkát. Az ekkortájban megindult vasútépítés, továbbá a közúti építkezések sok követ igényeltek. Mind a mezőgazdasági, mind az ipari termékek szállításának többségét tengelyen bonyolították. Innen eredhet az a jellemzés, melyet a tokajjakkal kapcsolatban ma is emlegetnek. Eszerint a tokaji parasztok, munkások nemigen szerették a szőlőhegyet kapálni. Inkább fuvaroztak. Két lovat, szekeret vásároltak és megéltek az áruszállításból is.

Tokajban a zsidóság feltűnően széles rétege volt napszámos. Hogy hol jutottak munkához erre nézve nincsenek adataink. Mindenesetre az elszegényedettek és az elesettek támogatását célzó „A tokaji jótét szolgáló Poel Zedek” izraelita betegsegélyező egyesületet éppen 1869-ben szervezték meg.¹⁵

A továbbiakban egy névsort közlünk a tokaji zsidóságról, és pedig a foglalkozás sorrendjében. A könnyebb eligazodás kedvéért a táblázatot egy magyarázó jegyzettel láttuk el. Ezzel könnyen kikövetkeztethető egy-egy zsidó családfő foglalkozása. Külön rovatban tüntettük fel azt az adatsort, melyből hozzáfutólegesen kitérünk, hogy mikor költözhetett a család Tokajba.

A TOKAJI ZSIDÓ CSALÁDOK ADATTÁRA (1869)

Sor- szám	Családfő és a feleség neve	Születési éve és helye	Honnan és mikor települt Tokajba?
1	2	3	4
		5	
1.	<i>Krón</i> Adolf Martzi Erzsébet	1808 Sajószentpéter 1809 Trabisó (Bereg)	Sátoraljaújhely, 1854
2.	<i>Braun</i> Márkus Friedman Ilona	1844 Gálszécs 1951 Nagykálló	? ?
3.	<i>Veisz</i> Sigmond Klein Róza	1822 Czike (Z) 1832 Bkeresztúr	1863 előtt
4.	<i>Deutsch</i> Móritz Stern Pepi	1841 Tolcsva 1846 Békésszentandrás	1869 előtt
5.	<i>Farkas</i> Lajos Schreiber Johanna	1835 Tokaj 1836 Tokaj	
6.	<i>Fux</i> Lázár Klein Kati	1829 Gacsél (Z) 1845 Tokaj	
7.	<i>Glik</i> Adolf Krausz Amália	1835 Tokaj 1840 Bkeresztúr	
8.	<i>Grünberg</i> Vilmos Braun Nelli	1820 Nagyszőlős 1830 Tokaj	
9.	<i>Grünvald</i> Adolf Klein Katalin	1842 Szobránc (Ung) 1844 Zsujta (Bau)	
10.	<i>Moskovics</i> Leopold Moskovics Mária	1826 Tolcsva 1826 Sátoraljaújhely	1859 előtt
11.	<i>Schiffer</i> Leopold Veldman Eszter	1840 Tokaj 1832 Tokaj	
12.	<i>Schvarcz</i> Emanuel Moskovics Mari	1821 Tolcsva 1821 Tolcsva	1858 előtt
13.	<i>Slesinger</i> Áron Khon Regi(na)	1835 Tokaj 1845 Tokaj	
14.	<i>Springer</i> József Braun Fani	1833 Bkeresztúr 1836 Tokaj	
15.	<i>Veinberger</i> Heinrich Kon Záli	1830 Sújhely 1850 Tokaj	
16.	<i>Veinfeld</i> Sámuel Klein Rozi	1830 Csemernye (Z) 1840 Tokaj	
17.	<i>Veisz</i> Márkus Berkovics Fani	1830 Ruzska (Abaúj) 1835 Homonna	1860 után
18.	<i>Fischbein</i> Samu Kraus Máli	1847 Balsa 1849 Macsa (Z)	1869 előtt
19.	<i>Heller</i> Sámuel Schvarcz Fani	1838 Sújhely 1840 Gönc (A)	1867 előtt
20.	<i>Rajchard</i> Ignátz Schvartz Regi(na)	1840 Tolcsva 1847 Tolcsva	

1	2	3	4	5
21.	<i>Ungár</i> Mihály	1845 Varanno (Z)		1869 előtt
	Bárh Johanna	1850 Kolláth (A)		
22.	<i>Brandspiegel</i> Eszter			
	lánya Leni	1852 Tokaj		-
23.	<i>Deutsch</i> Erzsi			
	lánya Sáfrán Veron	1950 Tokaj		-
24.	<i>Züszmann</i> Krausz	1795 Liszka		Keresztúrból 1840
	Krausz Sámi (lánya)	1794 Abaújszántó		
25.	<i>Goldstein</i> Vilmos	1815 A.Szántó		1853 előtt
	(özvegy)			
26.	<i>Fink</i> Leopold	1832 Dukla (L)		1855 előtt
	Balhelbaum Betti	1832 Szunok-Liszko		
27.	<i>Ascher</i> Mihály	1830 Csehország		?
	Klein Karolina	1844 Sárospatak		
28.	<i>Deutsch</i> József	1835 Timár (Sz)		
	Schlezingner Etelka	1842 Tokaj		
29.	<i>Klein</i> Ignác	1820 Bekecs		
	Jund Leni	1829 Tokaj		
30.	<i>Neuman</i> Adolf	1837 Mád		1859 előtt
	Lefkovics Lotti	1836 Mád		
31.	<i>Propper</i> Márkus	1846 Tokaj		1869 helyben
	Groszgrün Hani	1847 Zalkod		
32.	<i>Richler</i> Móricz	1844 Kisvárdá		?
	Veisz Fáni	1849 Tolcsva		
33.	<i>Römer</i> Mór	1835 Bkeresztúr		
	Dezner Fáni	1844 Tokaj		
34.	<i>Strosberger</i> Ignác	1818 Morvaország		1855 előtt
	Róth Mária	1845 Sújhely		
35.	<i>Veisz</i> Farkas	1836 Tokaj		
	Vinkler Henriett	1844 Győr (Győr m.)		
36.	<i>Deutsch</i> Márton	1821 Csernyéte (Z)		1853 előtt
	Müller Leni	1827 Mád		
37.	<i>Säffer</i> Julianna	1812 Gagy (Abaúj)		Bakta ?
38.	<i>Altman</i> Farkas	1827 Ond (Z)		Mád 1860 után
	Reiner Rézi	1832 Sátorajjújhely		
39.	<i>Schiffer</i> Sámuel	1825 Felsőgagy (A)		Buzita 1858 után
	Goldberger Léni	1825 Hernádvécse		
40.	<i>Elek</i> Sámuel	1812 Tokaj		
	Fikker Manczi	1825 Tállya		
41.	<i>Elsner</i> Emánuel	1836 Szepes, Lőcse		Szolnok, 1867 után
	Krausz Borbála	Tiszafüred 1826		
42.	<i>Weisz</i> József	1823 Tokaj		
	Róth Juli	1840 Tokaj		
43.	<i>Czucker</i> Farkas	1824 Szentpéter (Heves)		
	Ricz Anna	1836 Tokaj		

1	2	3	4	5
44.	<i>Deutsch</i> Ignác Fond Betti	1820 Petraho (Z) 1833 Tokaj		-
45.	<i>Hercz</i> Benedek Weisz Irma	1830 Ungvár 1849 Tolcsva		1858 előtt
46.	<i>Sreiber</i> Móric Klein Eszter	1845 Jesztreb (Z) 1849 Monok		?
47.	<i>Krausz</i> Sámuel Goldstein Etel	1830 Tokaj 1840 Tokaj		-
48.	<i>Róth</i> Albert Weisz Eszter	? ? 1828 Tokaj		1841, Tokaj
49.	<i>Koprei</i> Bernát (felesége?)	1820 Szabolcs		?
50.	<i>Blau</i> Móricz	1840 Királyhelmeccz		(nőtlen)
51.	<i>Blau</i> Sámuel	1835 Királyhelmeccz		(nőtlen)
52.	<i>Kejzler</i> Leopold	1853 Vajdácaska (Z)		(nőtlen)
53.	<i>Czucker</i> Emanuel Weber Sári	1815 Kizsel (Z) 1822 Szina (Abaúj)		1843 előtt
54.	<i>Jazinger</i> Bernát Grünfeld Anna	1840 Dukla 1842 Ungvár		1864 előtt
55.	<i>Weinstok</i> Jónás Benjamin Rozália	1832 Nagygéres (Z) 1838 Sújhely		1863 előtt
56.	<i>Bruszt</i> Adolf Grosz Julianna	1824 Lemberg 1845 Tokaj		-
57.	<i>Veinberger</i> Ábrahám Véber Ágnes	1836 Gorlic (Lo) 1842 Bártfa		Gorlicz, 1867 után
58.	<i>Schwartz</i> Herman Schwartz Betti	1810 Homonna 1815 Homonna		Homonna, 1858 után
59.	<i>Deutsch</i> Simon Friedman Mari	1819 Tokaj 1819 Abaújszántó		-
60.	<i>Engel</i> Sámuel Lang Léni	1818 Szerencs 1832 Abaújkér		Tokaj, 1854 előtt
61.	<i>Hochman</i> Sámuel Czucker Regina	1818 Tokaj 1832 Tokaj		-
62.	<i>Klein</i> Jakab (ifjú) Kálmán Léni	1815 Tokaj 1813 Tokaj		-
63.	<i>Kohn</i> Emanuel (nőtlen)	1842 Kenézlő (Z)		
64.	<i>Kohn</i> Ignác Róth Regina	1823 Tokaj 1840 Erdőhorváti		-
65.	<i>Kohn</i> Jakab Kohn Fáni	1821 Tokaj 1824 Tokaj		-
66.	<i>Kohn</i> Sámuel Schvarcz Fani	1804 Tokaj 1815 Tolcsva		-
67.	<i>Lichtman</i> Simon Schön Fani	1807 Bodrogkeresztúr 1809 Sátorajjáuhely		?

1	2	3	4	5
68.	<i>Mét</i> Herman Kohn Katalin	1835 Sáros vármegye 1845 Tokaj		1866 Tokaj
69.	<i>Svartz</i> Tóbiás Svartz Rózi	1827 Lengyelország 1840 Sátoraljaújhely		?
70.	<i>Sáfrán</i> József Frank Julia	1818 Eperjes 1842 Abaújkér		Tokaj, 1856
71.	<i>Szász</i> Ábrahám Róth Rozi	1835 Hangács (Borsod) 1840 Erdőhorváti		Abaújkér, 1856
72.	<i>Weisz</i> Sámuel Deutsch Judit	1828 Rakamaz 1840 Tokaj		-
73.	<i>Braun</i> Adolf Weisz Hani	1822 Tokaj 1824 Miskolc		-
74.	<i>Steinhard</i> Mihály Róth Rozi	1835 Nagymihály (Z) 1844 Abaújszántó		Újhelyből 1867 után
75.	<i>Weisz</i> Jakab Szamueli Ilona	1811 Sajószentpéter 1820 Lemberg		Újhely, 1830?
76.	<i>Czinner</i> Herman Klein Anna	1818 Sújhely 1819 Tokaj		1851-től
77.	<i>Engel</i> Móric Barkány Háni	1836 Szerencs 1842 Szerencs		1862 után
78.	<i>Guttman</i> Adolf Kohn Amalia	1846 Boldogkőváralja 1847 Tokaj		-
79.	<i>Horovicz</i> Sámuel Klein Julia	1808 Tokaj 1804 Barancs (Z)		-
80.	<i>Lazarovics</i> Bernát Weisz Rozi	1835 Pálföld (Z) 1838 Tokaj		-
81.	<i>Sterk</i> Salamon Ungár Lina	1824 Abaújszántó 1831 Heves (H)		Heves, Poroszló, 1869-ben
82.	<i>Wejss</i> Majer Kohán ? Leni	1818 Mád 1840 Legyesbénye		? ?
83.	<i>Liebvarth</i> Ferenc Taitelbaum Mária	1827 Nagykálló 1837 Mád		Tokaj, 1859 előtt
84.	<i>Ricz</i> Salamon Friedländer	1829 Trencsén? 1839 Liptószentmiklós		1862 előtt
85.	<i>Weisz</i> Márton Eisenkraut Roz(ália)	1809 Tokaj 1814 Tokaj		helyben
86.	<i>Grosz</i> József Guttman Josefa	1818 Kisvárdá 1820 Boldogkőváralja		Tokaj, 1845 előtt
87.	<i>Gärtner</i> Márk Horn Deborah	1826 Dukla 1838 Dukla		Tokaj, 1868 előtt
88.	<i>Glück</i> Herman Klein Cornelia	1843 Tornyosnémeti 1848 Tokaj		1867 előtt
89.	<i>Sternberg</i> Ignác Eisenkraut Rebeka	? ? 1840 Tokaj		1861 helyben
90.	<i>Frisch</i> Salamon Benedek Regina	1825 Kisvárdá 1832 Ungvár		1854 előtt

1	2	3	4	5
91.	<i>Veisz</i> Herman Edelmann Borbála	1810 Mád 1822 Mád		?
92.	<i>Weisz</i> Lajos (nőtlen)	1841 Tokaj		
93.	<i>Veiszbürg</i> Sámuel Horovicz Amália	1814 Erdőbénye 1825 Ungvár		Acsád, 1858 után
94.	<i>Schvartz</i> Náthán Schvartz Záli	1814 Homonna 1823 Tarcál		Tokaj, 1862 előtt
95.	<i>Czucker</i> Dávid Glück Ilona	1837 Bekecs 1847 Tokaj		1866, Tokaj
96.	<i>Engel</i> Farkas Goldman Rozi	1830 Nagykálló 1833 Tokaj		1853, Tokaj
97.	<i>Frenkl</i> Sámuel Kuzniczki Róza	1840 Tiszaeszlár 1850 Mád		1869, Tokaj
98.	<i>Glück</i> Sámuel Rózsa Anna	1817 Legenye (Z) 1820 Szerencs		1857, Tokaj
99.	<i>Graszgrün</i> Leopold Vaszerman Hani	1818 Jablonka (Árva m.) 1841 Alsódobsza		?
100.	<i>Grosz</i> Majer Kohn Adeline	1812 Bodzásújlak (Z) 1818 Tokaj		1858, Tokaj
101.	<i>Guttman</i> Salamon Spira Róza	1810 Tokaj 1825 Tokaj		helyben
102.	<i>Grünvald</i> Ignác Klein Betti	1838 Szobránc (Ung) 1840 Zsujta (Abaúj)		?
103.	<i>Grünvald</i> Móric Klein Eszter	1830 Bela (Z) 1832 Zsujta (Abaúj)		1858, Tokaj
104.	<i>Hirsenhauzer</i> Mihály Rosenbaun Hani	1836 Jánosháza (Vas m.) 1845 Vehécz (Z)		Vehécz, 1863 Tokaj, 1863
105.	<i>Kaufman</i> Mór Einhorn Léni	1837 Kázmér (Z) 1837 Tolcsva		1859, Tokaj
106.	<i>Klein</i> Jakab Feierlicht Juli	1818 Tokaj 1820 Olaszliszka		1857, Tokaj
107.	<i>Klein</i> Mihály (nőtlen)	1825 Kunkács		
108.	<i>Kohn</i> Sámuel Rosenbaum Hermina	1842 Tokaj 1852 Vehécz (Z)		1869, Tokaj
109.	<i>Krámer</i> Lipót Rosenblith Cecília	1841 Tokaj 1845 Butka (Z)		1863, Butka
110.	<i>Reisman</i> József Springer Josefa	1841 Újfehértó 1846 Keresztúr (Z)		1868, Tokaj
111.	<i>Róth</i> József Fábián Fáni	1826 Göncruszka 1842 Tokaj		
112.	<i>Valdman</i> József Grosz Rozália	1813 Vámos (Borsod) 1820 Zsarnó (Torna)		Tokaj, 1852
113.	<i>Glük</i> Emanuel Vider Cili	1839 Tokaj 1856 Vinna (Zemplén)		

1	2	3	4	5
114.	<i>Liebvert</i> Ignác Weisz Eleonora	1832 Nagykálló 1834 Tokaj		Tokaj, 1859
115.	<i>Ascher</i> Salamon Khon Betti	1818 Naidetlich (Cseh o.) 1816 Tokaj		Tokaj, 1840
116.	<i>Lindenbaum</i> Fülöp Schesinger Johanna	1835 Tokaj 1840 Pest		Tokaj, 1860 Tokaj, 1860
117.	<i>Rózsa</i> Emanuel Birkány Léni	1830 Tokaj 1842 Homonna		Tokaj, 1862
118.	<i>Vintner</i> Mór Engel Matild	1835 Petrik (Zemplén) 1825 Tokaj		Tokaj, 1852
119.	<i>Farkas</i> Lajos Schreiber Johanna	1835 Tokaj 1836 Tokaj		Tokaj, 1862
120.	<i>Wolfgang</i> Ferenc Deuts Antonia	1841 Daróc (Szatm.) 1847 Tokaj		
121.	<i>Klein</i> Eduárd Deutsch Pepi	1827 Tokaj 1834 Zalkod		Tokaj, 1855
122.	<i>Ráv</i> Izsák Friedlender Betti	1810 Tokaj 1812 Liptószentmiklós		
123.	<i>Vajsz</i> Márkus (idegen) Vajsz Cili	1846 Munkács 1840 Ungvár		Munkács, 1869
124.	<i>Fendrich</i> Miksa Klein Fány	1828 Tállya 1843 Tállya		Tokaj, 1866
125.	<i>Feldhein</i> Eszter (özv. Czukkerné)	1822 Nagykálló		Tokaj, 1855
126.	<i>Majer</i> Betti (özv. Schesingerné)	1834 Csenger		Tokaj, 1864
127.	<i>Schesinger</i> Majer Fried Eszter	1810 Mád 1805 Hajdúnánás		?
128.	Weiszbürg Hermina (özvegy)	1820 Erdőbénye		?
129.	<i>Engel</i> Salamon Korach Karolin	1842 Tokaj 1850 Sáros-Siroka		Tokaj, 1869
130.	<i>Grosz</i> Ferencné (özvegy)	1824 Zsarnó-Torna		?
131.	<i>Kohn</i> Ábrahám Lipsitz Rozália	1805 Tokaj 1816 Kempn (Porosz o.)		Tokaj, 1843
132.	Pollacsek Johanna (özv. Valdmanné)	1839 Tokaj		Tiszaabád, 1864
133.	Frieder Erzsébet (özv. Eisenkrauthné)	1830 Buda		Tokaj, 1845
134.	<i>Bloch</i> Ignác Auerbach Róza	1823 Tachar (Cseh o.) 1850 Schönvald (Cseh. o.)		Tokaj, 1866
135.	<i>Koch</i> Eduárd Krausz Franciska	1823 Aschar (Cseh o.) 1831 Aschar (Cseh o.)		Bécs, 1855
136.	<i>Némethi</i> Gábor Fried Zsófia	1810 Pest 1828 Arad		?

1	2	3	4	5
137.	<i>Rozenberg</i> Áron Friedman Rozi	1879 Bukovecz (Lengyel) 1832 Ungvár		Tokaj, 1858
138.	<i>Veisz</i> Izrael Marstein Amalia	1838 Bercel (Szabolcs) 1847 Bács-Topolya		Tokaj, 1869
139.	<i>Pichler</i> Arnold Lindenbaun Lucia	1834 Munkács 1841 Dukla (Galfícia)		Munkács, 1860 Tokaj, 1864
140.	<i>Schlesinger</i> Ede ?	1820 Liptószentmárton 1829 ?		?
141.	<i>Schwarcz</i> József Harstain Sarolta	1803 Brün (Morva o.) 1824 Sárospatak		
142.	<i>Springer</i> Adolf (nőtlen)	1833 Bodrogkeresztúr		
143.	Rózsa Teréz (özv. Guttmanné)	1819 Szerencs		Tokaj, 1859
144.	<i>Silberzein</i> Dávid Mittelman Záli	1801 Bonyhád (Tolna) 1814 Bereznye (Ung)		? Zenta, 1858
145.	<i>Morgenstern</i> Ábrahám Zukermandel Sári	1802 Zboro (Lengyel) 1809 Tolcsva		Tokaj, 1847
146.	<i>Rozenberg</i> Ábrahám Fischer Záli	1829 Almás (Bihar) 1837 Margita (Bihar)		Tokaj, 1862
147.	<i>Goldstein</i> József Deutsch Záli	1819 Tokaj 1835 Tokaj		Tokaj
148.	<i>Friedman</i> Ábri Ascher Sára	1835 Abaújszántó 1840 Marschelia (Cseh o.)		Tokaj, 1858
149.	<i>Rappaport</i> Herman Gold Lini	1839 Szabolcs (Szabolcs) 1848 Körtvélyes (Z)		Szántó, 1865 ?
150.	<i>Vajsz</i> Bernát Altnár Zsófia	1830 Miskolc 1834 Abaújszántó		
151.	<i>Berkovits</i> Dávid Zelczer Betti	1833 Putkahelymec (Ung) 1841 Bkeresztúr		Tokaj, 1858
152.	<i>Csehi</i> Jakab Vidrovits Záli	1833 Vágás (Zempl.) 1845 Mád		Vágás, 1863
153.	<i>Friedman</i> Ábrahám Mandel Rozi	1819 Bózsva (Abaúj) 1823 Tárkány (Zempl.)		Tokaj, 1857
154.	<i>Glük</i> Farkas Liehtman Mici	1807 Legenye (Z) 1829 Sújhely		Tokaj, 1860
155.	<i>Grosz</i> Bernát Krausz Leni	1819 Tolcsva 1839 Maca (Zempl.)		Tokaj, 1867
156.	<i>Groszman</i> Móric Meth Anna	1819 Sztópko (Sáros) 1824 Szandecz (Lengyel)		Tokaj, 1860
157.	<i>Kalmanovics</i> Simon Reich Rozi	1809 Bukoc (Abaúj) 1820 Kende (Sáros)		Tokaj, 1859 Kende, Varanno
158.	<i>Kalmanovics</i> Simon Schwarcz Ágnes	1846 Kende (Sáros) 1844 Tokaj		
159.	<i>Scheffer</i> Áron Mandel Anna	1824 Felsőgagy 1836 Homonna		Tokaj, 1863

1	2	3	4	5
160.	<i>Weiman</i> Fülöp Dick (Rozsnyó?) Fáni	1840 Siba (Ung) 1844 Abaúj-Czecze		?
161.	<i>Berkovits</i> Benjamin Herczberg Fánia	1831 Szerednye 1847 Kisvárda		Tokaj, 1865
162.	<i>Engel</i> Samu Müller Sári	1813 Hotyka (Zempl.) 1815 Sárospatak		Tokaj, 1863
163.	<i>Frieder</i> Juda Grünbaum Czili	1817 Nyiri (Abaúj) 1820 Zsujta		Nyiri, 1852
164.	<i>Friedman</i> Antal Goldman Klári	1827 Tarcál 1829 Tokaj		Tokaj, 1861
165.	<i>Glatz</i> Simon Teschner Elka	1835 Jaszlo (Lengyel) 1839 Krakkó		Krakkó, 1863
166.	<i>Goldman</i> Ignác Reichner Kati	1841 Novie Mesto (Lengyel) 1847 Luko (Sáros m.)		?
167.	<i>Goldstein</i> Ignác Alhman Eszter	1835 Tokaj 1832 Zombor		Tokaj, 1862
168.	<i>Goldstein</i> Salamon Handlisman Katalin	1828 Tokaj 1826 Monok		Tokaj ?
169.	<i>Graf</i> Hersko (özvegy)	1817 Tolcsva		Tokaj, 1861
170.	<i>Glük</i> Abrahámné Grosz Léni özv.	1820 Botko		?
171.	<i>Grünfeld</i> Sámuel Fromovits Eszter	1835 Hanusfalva (Sáros) 1835 Nádudvar		?
172.	<i>Lehner</i> Ignác Neidner Zsani	1829 Sújhely 1845 Ujfalu (Borsod)		Tokaj, 1869
173.	<i>Lichtman</i> Lipovits Grosz Rózi	1829 Koskócz (Zemplén) 1835 Tolcsva		Tokaj, 1861
174.	<i>Kohn</i> Sámuel Goldberger Mária	1825 Tarcál 1835 Eperjes		Tokaj, 1860
175.	<i>Mandlovics</i> Herman Huszt Borbála (ref)	1836 Pranróc (Zempl.) 1840 Bkeresztúr		
176.	<i>Markovits</i> Samu Lipkovits Pepi	1830 Szentés (Ung) 1838 Vojtina (Ung)		?
177.	<i>Poltner</i> Mária (özvegy)	1834 Grenic (Szepes)		
178.	<i>Rósenbaum</i> Grün Hezák Rebeka	1825 Rzesof (Lengyel) 1838 Rzesof		Tokaj, 1867
179.	<i>Róth</i> Ábrahám Deutsch Zsani	1835 Órmező (Zempl.) 1847 Mád		Tokaj, 1859
180.	<i>Róth</i> Márton Spreizer Sára	1820 Tokaj 1822 Tolcsva		Miskolc, 1862
181.	<i>Rubinfeld</i> Ignác (özvegy)	1798 Nagymihály (Zempl.)		
182.	<i>Satz</i> Bernát Goldstein Máli	1835 Sújhely 1848 Nagymihály (Zempl.)		?

1	2	3	4	5
183.	<i>Schvarcz</i> Chain Goldstein Betti	1816 Hanusfalva (Sáros) 1839 Tokaj		Tokaj, 1869
184.	<i>Stein</i> Pál Schvartz Fáni	1825 Homonna (Zempl.) 1839 Sújhely		Tokaj, 1858
185.	<i>Stein</i> József Neuman Záli	1835 Sztropkó (Z) 1839 Krucso (Z)		Tokaj, 1862
186.	<i>Tenenbaum</i> Dávid Grünfeld Záli	1835 Punicna (Lengyel) 1840 Inarcs (Sáros)		Tokaj, 1863
187.	<i>Traurig</i> Máricz Goldstein Záli	1843 Pivnicz (Lengyel) 1845 Nagymihály (Zempl.)		?
188.	<i>Vajsz</i> Leopold Vajsz Mina	1830 Gelepovic (Zempl.) 1840 Varanó		Tokaj, 1860
189.	<i>Vidrovits</i> Léni özv. Steinbergerné	1835 Mád		Tokaj, 1859
190.	<i>Vitner</i> Jakab (idegen) Kranczer Szure	1829 Dukla (Lengyel) 1839 Dukla		Dukla, 1868
191.	<i>Goldstein</i> Fáni özv. Bronné	1819 Hajdúnánás		1859, Tokaj
192.	<i>Kaufman</i> Kati özv. Horovitzné	1818 Bkeresztúr		1859, Tokaj
193.	<i>Kelman</i> Fáni (hajadon)	1790 Sárospatak		?
194.	<i>Reich</i> Mancy özv. Goldfederné	1819 Vágás (Zempl.)		Tokaj, 1851
195.	<i>Rehovits</i> Samu Stern Betti	1842 Arad (idegen) 1845 Szárazbereg (Szatmár)		
196.	<i>Schön</i> Záli özvegy Schönné	1835 Szandecz (Lengyel)		Dada, 1867
197.	<i>Eizenkraut</i> Anna özvegy	1800 Tokaj		
198.	<i>Springer</i> Ábrahám	1804 Nagyida		
199.	<i>Schwartz</i> Borbála özv. Schwartzné?	1825 Tarcál		Tokaj, 1856
200.	<i>Feingold</i> Jakab (nőtlen)	1835 Bia (Pest m.)		idegen
201.	<i>Goldberger</i> József Herczka Juli	1825 Bialla (Lengyel) 1825 Holtescha (Cseh o.)		idegen
202.	<i>Haasz</i> Jakab Grünfeld Fáni	1827 Sújhely 1841 Göncruszka		idegen
203.	<i>Lieber</i> Herman Groszman Fáni	1825 Nagysáros 1846 Miskolc		Tállya, 1864
204.	<i>Lichtman</i> Emanuel Róth Róza	1808 Mád 1820 Csenger		Dobsa, 1858
205.	<i>Langer</i> Ábrahám Róth Mária	1832 Kurima (Sáros) 1834 Kurima		Uo. 1866
206.	<i>Schlesinger</i> Márton Mandel Rózsi	1801 Varano (Zempl.) 1806 Keresztúr (Zempl.)		?

1	2	3	4	5
207.	<i>Stern</i> József Popper Fáni	1824 1830	? Irsa (Pest)	Tokaj, 1856
208.	<i>Stern</i> Vilmos Pollák Fáni	1840 1840	Börcs (Győr) Békésszentandrás	Tokaj, 1869
209.	<i>Schön</i> Jakab (nőtlen)	1845	Girálth (Sáros)	
210.	<i>Edelman</i> Ábrahám Friedman Eszter	1825 1830	Igló Palocsa (Sáros)	Tokaj, 1866
211.	<i>Klein</i> Ábrahám Szroli Maris	1824 1835	Tokaj Tokaj	Csenger, 1859

(Jegyzetek a táblázathoz: Takarékpénztári részvényesek: 3., 5., 64., 76., 83., 85., 97., 114., 115., 116., 119., 134., 141. srsz., 1867-ben. Jótékony egyesület vezetője 104-es. *Mosolygó J.* im. 85., 114-es takarékpénztár egyesületi tag, 1866., 121. hidegfürdő bérlő, 1867.)

Jegyzet a táblázat használatához (zárójelben a személy sorszáma): rézműves (1.), aranyműves (2.), bádogos (3.), asztalos (4.), szabó (5–21.), varrónő (22–24.), sapkás (25.), vattakészítő (26.), cipész (27–35.), pék (36.), kenyérsütő (37.), mészáros (38–42.), szappanos (43–46.), ecetfőző (47.), pálinkafőző (48–52.), serfőző (53.), szobafestő (54.), órás (55.), borbély (56.), szekérenőcs-készítő (57.), esernyős (58.), korcsmáros (59–72.), vendéglős (73–75.), fakereskedő (76–82.), terménykereskedő (83–85.), vaskereskedelem (86.), petróleum (87.), borkereskedő (88.), üzleti úton (89.), szatócs-fűszer (90–93.), szibárus (94.), vegyes kereskedelem (95–114.), rőfős (115–118.), divat (119.), lisztkereskedelem (120.), liszt-edény (121.), üveg-porcelán (122.), dohány (123.), keresk. ügynök (124.), birtokos (125–128.), bérlő, gazda (129.), szőlőgazda (130–131.), tőkepenész (132.), vásárbérlő (133.), vasúti hivatalnok (134–135.), sóhivatalnok (136.), egyházi személy (144–145.), egyházfi (147.), kántor (146.), sáfár (148–150.), fuvaros (151–160.), napszámos (161–190.), alamizsnából él (191–197.), adat nélkül (198–199.), tanító (200–209.), zugtanító (210–211.).

***

A város lakosságának egyötöd részét kitevő zsidók Tokaj társadalmát nemcsak színesebbé, gazdagabbá tették, hanem tevékenységük révén kiszolgálták (s ezzel serkentették is) a városban – és vonzáskörzetében – ható polgári törekvéseket, mindenekelőtt a polgári ízlést. Vizsgálva a zsidó háztartások tokaji betelepülésének adatait az kitetszik, hogy többségük az 1850-es évektől telepedett be Tokaj városába. Igazán nem jelentős a tokaji származású zsidó egyének aránya.

JUDEN IN TOKAJ 1869

Die zweite und wohl auch die dritte Welle der Ansiedelung von Juden in Ungarn mag sich infolge des durch Kaiser Joseph II. erlassenen „Toleranzedikts“ in Bewegung gesetzt haben. Tokaj-Hegyalja war von Südostpolen (Galizien), der am weitesten östlich gelegenen Provinz des Österreichischen Reiches, aus schnell zu erreichen. Ziel der migrierenden Juden war es sehr häufig, Tokaj-Hegyalja zu erreichen und sich hier niederzulassen, obgleich eben die Juden eine der mobilsten Volksschichten im Karpatenbecken darstellten. Innerhalb knapp eines Jahrhunderts nach Sanktionierung des „Toleranzedikts“ entstanden in dieser Gegend zahlenmäßig große städtische Judenkolonien. Als eine der beliebtesten galt unter ihnen die von Tokaj.

Tokaj, diese Stadt mit ihrer Jahrhunderte alten (griechischen) Handelstradition und ihrem starken Bürgertum zog das den bürgerlichen Berufen, vor allem aber dem Handel gegenüber sensible Judentum regulär an. Uns ist auch die Geschichte der Tokajer Juden von vor dieser Zeit relativ gut bekannt.

In der vorliegenden Studie geht es um die auf den Angaben der Landeskonskription von 1869 beruhenden gesellschaftlichen Erfassung. Hier wird vor allem dem Judentum Beachtung geschenkt, das seinerzeit fast ein Fünftel der Einwohnerschaft von Tokaj ausmachte. Damals wohnten 5012 Menschen in Tokaj, von denen 1128 Juden waren. Dieser Prozentsatz hielt sich auch später, selbst während des Holocausts veränderte er sich nicht sehr.

Die Juden gingen 1869 folgenden Beschäftigungen nach: 62 (29,2%) betrieben ein Handwerk, 64 (30,1%) waren Händler, 8 (3,7%) besaßen Land und bewirtschafteten dies, 29 (13,6%) waren Intelligenzler, 10 (4,7%) waren Fuhrleute, 31 (14,1%) waren Tagelöhner und zu den Verarmten zählten 9 (4,2%). Es gab 213 verdienende Familienoberhäupter (Haushalte).

Unter den ein Handwerk betreibenden Juden fallen zwei für Städte typische Berufe auf, und zwar der des Schneiders und der Näherin sowie der des Schuhmachers. Im Handel waren die Juden vor allem im Ausschank und in der Gastronomie sowie als Gemischtwarenhändler tätig. Bei den Intelligenzlern fällt auf, daß es unter den Advokaten und Angestellten vorwiegend Christen gab, während die Juden sich mehr für naturwissenschaftliche Gebiete, allem voran für die Heilkunde interessierten. Sie übten aber auch für die Zeit neuartige Berufe aus, wie zum Beispiel bei der Eisenbahn und im Fernschreibdienst. Vermögende Judenfamilien waren unter den Inhabern des Grundkapitals der 1867 gegründeten Sparkasse von Tokaj-Hegyalja (Tokaj) anzutreffen.

Somit war das Judentum hier Vertreter einer typisch bürgerlichen Schicht. genauer gesagt, trug das Judentum zur Verbürgerlichung bei und stärkte den bürgerlich-städtischen Charakter von Tokaj.

János Bencsik